when Ukraine joined the North Atlantic Cooperation Council (1991) and the Partnership for Peace (1994).

In response to the Russian-Ukrainian conflict, NATO has stepped up its capacity-building and force-building support to Ukraine. NATO countries continue to condemn Russia's illegal Crimea annexation and its destabilizing and aggressive activities in eastern Ukraine and the Black Sea region. NATO has increased its presence in the Black Sea.

Following the NATO Summit in Warsaw in July 2016, practical support is provided to Ukraine as part of the Comprehensive Assistance Package to Ukraine. In June 2017, the Ukrainian parliament passed a law restoring the country's course towards NATO membership as a strategic goal of foreign and security policy.

Key words: *communicative culture, communication, diplomacy, cooperation, Euro-Atlantic integration, NATO, Ukraine.*

УДК 027.5(477)

**О. С. Манякіна,
В. Д. Науменко**

ОРГАНІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ ЗАХОДІВ В ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕКАХ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ЦМБ ІМ. В.Г. КОРОЛЕНКА)

В публікації визначено роль публічних бібліотек в сучасному інформаційному просторі. Представлено особливості організації комунікативних заходів в діяльності публічних бібліотек, зокрема на прикладі ЦМБ ім. В.Г. Короленка м. Маріуполя в умовах реформування бібліотечної справи. Розглянуто основні види комунікативної діяльності ЦМБ ім. В.Г. Короленка на підставі аналітичних матеріалів та офіційного сайту бібліотеки. Зазначено, що поряд з офіційним сайтом в мережі Інтернет співробітники бібліотеки для інформування користувачів активно застосовують соціальний мережі та інтернет-блог. Такий вид комунікаційного каналу дозволяє встановити неформальний контакт з користувачами і популяризувати бібліотеки як інформаційні, культурно-просвітницькі, дозвіллі, загальнодоступні установи в наданні необхідної інформації різним верстам населення. Окреслено перспективні напрями розвитку комунікативних векторів в бібліотечно-інформаційній діяльності за принципом інформаційних потреб користувачів в умовах інформаційного суспільства.

Ключові слова: *публічна бібліотека, користувач, комунікативна діяльність, комунікативні заходи, новітні технології, електронні ресурси, соціальні мережі.*

DOI 10.34079/2226-2830-2020-10-19-54-62

Сучасні бібліотеки потребують такої моделі управління, яка б надала можливість задовольняти інформаційні потреби споживачів. Виконання цих умов дозволить не лише розв'язати проблему реформування бібліотечної справи, а й створить основу для розробки та впровадження системних нововведень в бібліотечних установах країни. Бібліотека – одна з важливих соціальних інституцій, яка забезпечує ефективне виконання інформаційних потреб користувачів. Цей заклад завжди був джерелом знань, якій не тільки забезпечує всебічний розвиток людини та суспільства, а ще й є

важливою інфраструктурою, що складає систему освіти, є базою науково-технічної інформації, формує культурний простір нашої країни.

Завдяки безкоштовності багатьох послуг, орієнтованості на широкі верстви населення, універсальності фондів, представлених на традиційних і новітніх носіях інформації, вони займають одне з провідних місць у наданні інформаційно-бібліотечних послуг.

Саме публічним бібліотекам представники багатьох країн Європи віддають вирішальну роль у новому інформаційному суспільстві. Впровадження в цих закладах новітніх комп'ютерних технологій суттєво збільшило їх можливості у забезпеченні вільного та рівноправного доступу громадян до різноманітних джерел інформації. Що є необхідною умовою удосконалення якості життя, укріплення економічного та соціального розвитку країни, безперервної освіти кожної людини, підтримки культурного та мовного різноманіття будь-якої нації.

Застосування нових технології і методів роботи в інформаційно-просвітницькій діяльності бібліотек забезпечує посилення їх статусу в сучасному інформаційному суспільстві.

Роль бібліотек в інформаційному суспільстві та впровадження новітніх технологій в діяльності бібліотек досліджують Л. Альошин [1] та А. Чачко [14]. В дослідженнях І Шевченко та Я. Хімч звертається увагу на особливості використання сучасних інформаційних технологій у публічних бібліотеках України [11]. О. Ратникова презентує перспективні моделі бібліотек в нових умовах, визначає комунікативну діяльність, як пріоритетний тренд розвитку бібліотек [12]. В. Ключев і М. Захаренко також вважають, що загальнодоступна бібліотека виступає як традиційна бібліотека, як без бар'єрний майданчик для міжособистісного спілкування і цікавого дозвілля та як своєрідний мініюфіс, коворкінг [4, с. 93–97].

Бібліотекознавець С. Матліна досліджуючи роль комунікації в бібліотечній сфері на підставі наукових обґрунтувань соціолога Д. Равінського які базуються на аналізі зарубіжного досвіду, зазначає, що інформаційна концепція бібліотеки в даний час змінюється на комунікативну парадигму, завдяки якій можна визначити перспективні напрямки взаємодії з користувачами і залучення нових верств населення [9, с. 3].

Ефективність застосування інтернет-комунікації в бібліотечних установах розглядаються в публікаціях В. Копанєвої [5], О. Манякіної [7], О. Мар'їної [8], Л. Філіпової [13] та ін.

Таким чином, всебічне дослідження цього напрямку діяльності в публічних бібліотеках України стає в сучасних умовах важливим та необхідним, тому що від цього залежить пошук нових форм і методів, що дозволять виявити найбільш перспективні заходи, які б відповідали новим запитам та потребам користувачів. Отже, інтерес до означеної проблеми дослідників у сучасних соціокомунікативних умовах поглиблюється і безумовно визначає актуальність теми.

Мета даної публікації – визначити особливості організації комунікативних заходів в публічних бібліотеках України, зокрема на прикладі Центральної міської бібліотеки ім. В. Г. Короленка м. Маріуполя.

Сьогодні Центральна міська бібліотека ім. В. Г. Короленка м. Маріуполя (далі – ЦМБ ім. В. Г. Короленка) є сучасним інформаційним, дозвіллевим центром місцевої громади, а також методичним центром для всіх бібліотек міста, членом Української бібліотечної асоціації, володарем грантів посольства США в

Україні та Міжнародного фонду «Відродження», тричі дипломантом регіонального конкурсу «Краща бібліотека року», володарем почесних грамот Міністерства культури і туризму, обласного управління юстиції [6].

Основним з завдань що постало перед бібліотекою, як зробити її затишною та привабливою, перейти на шлях створення комунікативного мережевого простору, орієнтованого соціально і мультимедійно.

Комунікативні заходи є провідним напрямом роботи сучасної бібліотеки і сприймається як найважливіша складова їх соціокультурної діяльності. Організація і проведення комунікативних заходів у бібліотеці є ефективним засобом для подолання проблеми спілкування і спрямоване на встановлення та налагодження комунікативних зв'язків між «бібліотекарем – користувачем», «користувачем – інформацією», «користувачем – користувачем», з метою розвитку засобів внутрішньо організаційних та зовнішніх інформаційних зв'язків; формуванню інституалізованих і застосування неінституалізованих каналів і засобів міжособистісного спілкування та обміну знаннями [3, с. 56].

Одним із перших визначних проявів організації комунікативних заходів бібліотеки стало відкриття міського літературного музею (1996 р.). Більшість експонатів музею – книги, подаровані авторами й читачами. У його стінах проводяться творчі вечори, презентації книг, дні краєзнавства, вечори пам'яті маріупольських літераторів, тематичні екскурсії, які безумовно позитивно впливали на процес популяризації бібліотеки міста серед громадян. Така традиція була продовжена, і в 1998 р. при бібліотеці відкрили клуб «Посмішка», мета якого – організація якісного дозвілля жінок.

З відкриттям в межах ЦМБ ім. В. Г. Короленка Інтернет-центру в 2001 р. співробітники бібліотеки визначили нові підходи в роботі з користувачами. Наразі Інтернет-центр став дуже популярним серед користувачів бібліотеки різної вікової категорії. Основними функціями Інтернет-центру є навчання користувачів роботі в Інтернет і методам пошуку інформації; індивідуальні консультації для всіх, хто потребує допомоги спеціаліста для роботи в Інтернеті; довідкова література, складання веб-бібліографічних інформаційних списків за запитом; можливість роздрукування потрібної інформації, отриманої з мережі, перенесення її на будь-які види носіїв; пошук інформації у власних базах даних; виконання бібліографічних довідок за ресурсами Інтернету; виконання бібліографічних довідок з використанням власних баз даних; консультаційні послуги по користуванню ПК і пошуку інформації в Інтернеті; курси комп'ютерної грамотності [10, арк. 2].

Враховуючи стратегічний курс України на європейську інтеграцію наступним комунікативним кроком у розширенні доступу користувачів до інформації з питань європейської інтеграції України та життя ЄС в ЦМБ ім. В. Г. Короленка у 2016 р. стало відкриття Пункту Європейської інформації. Сьогодні книгозбірня позиціонує себе як бібліотека сімейного типу. Частими гостями пункту європейської інформації є діти з будинку сімейного типу. В своїй діяльності бібліотекарі використовували різні – як традиційні так і інноваційні форми роботи. За 2018 р. пункт європейської інформації відвідало 342 користувача, зокрема 2 студенти закладів вищої освіти отримали консультацію про можливості Європейської волонтерської служби та були зареєстровані на сайті ЄВС; 6 користувачів – консультацію з легального працевлаштування, можливості відкриття власного підприємства в країнах ЄС. За запитом користувачів підготовлені інформаційні листки «Навчання в країнах Європи», «Отримання грантів на навчання в ЄС» [2, арк. 10].

Оскільки бібліотеки є найбільш відкритими, доступними, безкоштовними

інформаційними закладами, виконують традиційно функції дозвілєвих і культурних центрів. Вільне невимуслене спілкування виявляється дуже корисним для людей. Отримуючи інформацію про нові книги, журнали, пізнавально проводячи дозвілля, вони обмінюються досвідом, допомагають порадою іншим, знаходять однодумців і друзів. На сьогодні у ЦМБ ім. В. Г. Короленка створені і працюють чотири клуби:

- кіноклуб Docudays UA (з 2018 р. проведено близько 70 заходів правознавчої тематики та оформлено 25 виставок літератури.);

- бібліотечний клуб за інтересами «Hand Made» (з 2014 р., з виходом клубу на міські свята його популярність стрімко зростає серед учасників, переважно молоді та дітей.);

- клуб «Вечір у неділю з англійською» (з 2016 р. для людей, які вже мають базові знання англійської мови та не мають можливості практикуватися через відсутність мовного спілкування. Так за останні три роки було проведено 116 засідань);

- клуб вихідного дня «Ракурс» (заснований з 2018 р. головний девіз якого «Прочитай, щоб захотіти побачити!») [2, арк. 3].

Окремим видом комунікативної діяльності є Мобільна галерея «Світ захоплень» ЦМБ ім. В. Г. Короленка, яка активно популяризує творчість маріупольських аматорів. Майже всі експозиції в Мобільній галереї супроводжуються книжковими виставками «Світ захоплень». Мобільна галерея сприяє розширенню системи соціальних послуг бібліотеки і залученню потенційних користувачів. Протягом 2018 року у Мобільній галереї було організовано 14 виставок (порівняно у 2017 – 6) які відвідало 2646 (2017 рік – 766) мешканців та гостей міста (Рисунок 1).

Рисунок 1 Кількісні показники діяльності Мобільної галереї «Світ захоплень» за період 2014–2018 рр.

Зазначимо, що одним із напрямків діяльності ЦМБ ім. В. Г. Короленка є розвиток соціального партнерства з організаціями, закладами, товариствами Маріуполя в сфері культури, освіти, інформації та організації змістовного дозвілля, а саме багатолітнє співробітництво зі Школою мистецтв, пансіонатом для ветеранів № 1, з ЗОШ №7; №9, Маріупольським державним університетом, музичною школою №5, з літературними клубами Маріуполя, Центром сучасного мистецтва і культури ім. А. І. Куїнджі, ПК «Молодіжний», Краєзнавчим музеєм, військовою частиною.

Так у жовтні 2019 р. в Центральній бібліотеці пройшов квест-бібліодрайв «Бібліотекар на годину». Квест-бібліодрайв – активна форма масової роботи

бібліотеки, в якій закладена модель формування позитивного емоційного ставлення до процесу читання, набуття практичних навичок інформаційної діяльності, розвитку комунікативних умінь у молоді. Учасниками квесту стали студенти-першокурсники спеціальностей «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» та «Культурологія» Маріупольського державного університету. Студенти виконували інтелектуальні завдання на знання в різних галузях знань. Шукали по спеціальним вказівникам потрібну книгу із завданням і виконували його. Одне із завдань полягало в тому, що учасникам необхідно було знайти книгу із завданням за допомогою ліхтарика в темряві, пересуваючись в лабіринті кімнат. Також студентам презентували ролик о професії бібліотекаря і нових інноваційних напрямках бібліотечної діяльності.

Важливим інструментом відображення динамічного життя бібліотеки є власний сайт ЦМБ ім. В. Г. Короленка www.marlibrary.com.ua. Відвідування сайту зростає з кожним роком, що є результативним показником популярності установи. Для порівняння, в 2017 р. сайт відвідало 19829 користувачів, а в 2018 р. – 41393.

Із впровадженням інформаційних технологій, інформаційно-бібліотечна діяльність вийшла на якісно новий рівень. З метою найбільш повного задоволення запитів користувачів створюються електронні краєзнавчі ресурси: бази даних, CD-Диск «Краєзнавчі простори Маріуполя», на сайті бібліотеки виділені розділи «Віртуальний літературний музей», Літературне краєзнавство» [6].

Разом з офіційним сайтом бібліотеки створений блог «Записки бібліотекарів» (<http://putevo.blogspot.com/>), який використовувався в тому числі як майданчик з популяризації нових надходжень і визначення рейтингу популярності книг серед користувачів, реклами бібліотечних послуг.

Для інформування користувачів окрім офіційного сайту та блогу в мережі Інтернет співробітниками ЦМБ ім. В. Г. Короленка активно застосовуються відеохостинг YouTube (<https://www.youtube.com/user/marlibrary>) та сторінки в соціальних мережах, зокрема постійно ведеться сторінка у Facebook. Зазначена соціальна мережа надає можливість створювати профіль установи, спілкуватися з іншими окремими користувачами чи установами, обмінюватися даними (фотографіями, документами, аудіо-, відео-файлами та ін.). Доступ до відповідної соціальної мережі є безкоштовним. Сторінка ЦМБ ім. В. Г. Короленка інформаційно наповнені новинами про діяльність бібліотеки; містить її контактні дані, геолокацію, фото та відео матеріали; анонсує найближчі події. Для анонсування подій Facebook має зручну функцію – можливість створювати профілі заходів з розміщенням там усієї необхідної інформації та запрошувати відповідних користувачів, розміщувати анонси та звіти щодо комунікативних заходів. Також соціальна мережа надає змогу проводити опитування та залишити користувачам відгук щодо діяльності установи, що є ефективним засобом налаштування зворотного зв'язку. Слід зазначити, що для того щоб вдало позиціонувати бібліотеку в соціальних мережах, необхідно мати деяку інформацію про своїх користувачів, тобто визначити власну цільову аудиторію. На підставі звітних даних 79% відвідувачів групи – жінки, і тільки – 21% чоловіки. Вік учасників групи для жінок – 25–35 років, для чоловіків – 18–35 років. Таким чином, цільова аудиторія групи ЦМБ ім. В. Г. Короленка у Facebook – молоді люди, які захоплюються читанням і цікавляться культурою України. Цим і обумовлений вибір контенту для групи. Наповнення групи новинами відбувається практично щодня (виключаючи вихідні). Середня кількість постів в місяць – 80, з них 15–20 про заходи, виставки, акції бібліотеки, що супроводжуються посиланнями на відповідні сторінки сайту, решта – різноманітна інформація: статті, фото-відеоматеріал, цитати, гумор про бібліотеки і книги тощо [10, арк. 5].

Впровадження інформаційних технологій у діяльність бібліотек значною мірою змінює бібліотеку і підвищує її авторитет. Одним з пріоритетних завдань ЦМБ ім. В. Г. Короленка сьогодні вважається знайомство користувачів з новими технологіями, навичками інформаційного і віртуального обслуговування. Так на базі бібліотеки працює «Віртуальний читальний зал» (<http://virtualhitzal.blogspot.com/>) який налічує понад 500 найменувань українською, російською та англійською мовами, 200 офіційних сайтів письменників, електронні бібліотеки, краєзнавчі ресурси, завдяки системи «Бібліотека Літрес» (яка працює в тестовому режимі) є можливість видавати електронні книги. Також, аналізуючи комунікативні заходи діяльності ЦМБ ім. В. Г. Короленка зазначимо, що їх організація і проведення має позитивний характер, що дозволяє створювати комунікативний простір для спілкування, забезпечило ефективне виконання інформаційних потреб користувачів. Однак, необхідно звернути увагу і на подальші перспективи розвитку, які сприятимуть підвищенню якості інформаційно-бібліотечного обслуговування населення міста та дозволить наблизитися до рівня сучасних вимог і стандартів. По-перше, впровадити і локалізувати новітні бібліотечні технології та цифрові сервіси для роботи, розваг і творчості користувачів бібліотек. По-друге, модернізувати обслуговування в бібліотеці, беручи до уваги сучасні потреби користувачів (створити мультимедійний та інтелект-центр, електронний читальний зал, забезпечити вільний доступ до Інтернет-ресурсів). По-третє, стимулювати інноваційну діяльність бібліотеки: впровадити та розвинути нові інформаційні технології, піар-компанії у форматі нових соціальних медіа.

По-четверте, інтенсивно розвивати, доукомплектовувати та актуалізувати документно-інформаційні ресурси бібліотеки на традиційних та електронних носіях і забезпечити вільний доступ до них. По-п'яте, знайти нові підходи до обслуговування молоді в бібліотеці. Ці підходи повинні задовольняти потреби молоді в умовах сучасного міського середовища. По-шосте, розвивати читання через систему соціального партнерства, а саме укладення договорів про співпрацю з адміністрацією міста, з міськими дозвільними і дитячими установами, з освітніми установами міста для проведення спільних акцій, з лікувальними установами, з торгівельно-розважальним центрами на проведення в їх стінах літературних свят. По-сьоме, продовжувати залучати волонтерів до популяризації інформаційно-бібліотечної діяльності серед населення громади. Отже, реалізація цього комплексу дій надасть змогу якісно організовувати та втілювати різноманітні комунікативні заходи, які будуть задовольняти потреби і запити користувачів.

Список використаної література

1. Алешин Л. И. Электронная библиотека: цели, задачи и способы формирования [Электронный ресурс] / Л. И. Алешин // Интернет и современное общество (IMS'99) : тез. докл. II Всероссийской науч.-метод. конф., г. Санкт-Петербург, 29 ноября–3 декабря 1999 г. – Санкт-Петербург, 1999. – Режим доступа : <http://laleshin.narod.ru/nr.htm> ; Aleshin L. I. Elektronnaya biblioteka: tseli, zadachi i sposoby formirovaniya [Elektronnyy resurs] / L. I. Aleshin // Internet i sovremennoe obshchestvo (IMS'99) : tez. dokl. II Vserossiyskoy nauch.-metod. konf., g. Sankt-Peterburg, 29 noyabrya–3 dekabrya 1999 g. – Sankt-Peterburg, 1999. – Rezhim dostupa : <http://laleshin.narod.ru/nr.htm>

2. Аналітичний річний звіт ЦБС для дорослих м. Маріуполя за 2018 рік // Поточний архів ЦБС для дорослих м. Маріуполя. – Маріуполь, 2018. – 38 арк.;

Analitychnyi richnyi zvit TsBS dlia doroslykh m. Mariupolia za 2018 rik // Potochnyi Analitychnyi richnyi zvit TsBS dlia doroslykh m. Mariupolia za 2018 rik // Potochnyi arkhiv arkhiv TsBS dlia doroslykh m. Mariupolia. – Mariupol, 2018. – 38 ark.

3. Езова С. А. Уточнение понятия «библиотечное общение» / С. А. Езова // Научные и технические библиотеки. – 2005. – № 5. – С. 50–57. ; Yezova S. A. Utochnenie ponyatiya «bibliotechnoe obshchenie» / S. A. Yezova // Nauchye i tekhnicheskie biblioteki. – 2005. – № 5. – S. 50–57.

4. Ключев В. К. Современная общедоступная библиотека как «третье место»: вариант успешного функционирования и перспективного развития / В. К. Ключев, М. П. Захаренко // Библиотечное дело – 2015: документно-информационные коммуникации и библиотеки в пространстве культуры, образования, науки : сборниковские чтения : материалы XX междунар. науч. конф., г. Москва, 22 –23 апреля 2015 г. – Москва : МГИК, 2015. – С. 93-97. ; Klyuev V. K. Sovremennaya obshchedostupnaya biblioteka kak «trete mesto»: variant uspeshnogo funktsionirovaniya i perspektivnogo razvitiya / V. K. Klyuev, M. P. Zakharenko // Bibliotechnoe delo – 2015: dokumentno-informatsionnye kommunikatsii i biblioteki v prostranstve kultury, obrazovaniya, nauki : skvortsovskie chteniya : materialy XX mezhdunar. nauch. konf., g. Moskva, 22 –23 aprelya 2015 g. – Moskva : MGIK, 2015. – S. 93-97.

5. Копанева В. Библиотека в системе наукової електронної комунікації / В. Копанева // Бібліотечний вісник. –2007. –№ 5. – С. 3-9. ; Kopanieva V. Biblioteka v systemi naukovoї elektronnoi komunikatsii / V. Kopanieva // Bibliotechnyi visnyk. –2007. – № 5. – S. 3-9.

6. КУ Центральна міська бібліотека ім. В.Г.Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.marlibrary.com.ua> – Заголовок з екрану. ; KU Tsentralna miska biblioteka im. V.H.Korolenka [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.marlibrary.com.ua> – Zaholovok z ekranu.

7. Манякіна О. С. Інтернет-комунікації як інструмент популяризації діяльності наукових бібліотек закладів вищої освіти України / О. С. Манякіна, М. А. Дьячкова // Вісник Маріупольського державного університету. Сер : Філософія, культурологія, соціологія. - 2019. – Вип. 17. – С. 45–52. ; Maniakina O. S. Internet-komunikatsii yak instrument populiaryzatsii diialnosti naukovykh bibliotek zakladiv vyshchoї osvity Ukrainy / O. S. Maniakina, M. A. Diachkova // Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Ser. : Filosofiia, kulturolohiia, sotsiolohiia. - 2019. – Vyp. 17. – S. 45–52.

8. Мар'їна О. Бібліотеки та соціальні медіа: технологія взаємодії / О. Мар'їна // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 8. – С. 19-21. ; Marina O. Biblioteky ta sotsialni media: tekhnolohiia vzaïemodii / O. Marina // Visnyk Knyzhkovoї palaty. – 2012. – № 8. – S. 19-21.

9. Матлина С. Библиотечное пространство: от публичного к общественному / С. Матлина // Библиотечное дело. – 2014. – № 21. – С. 2–9. ; Matlina S. Bibliotechnoe prostranstvo: ot publicnogo k obshchestvennomu / S. Matlina // Bibliotechnoe delo. – 2014. – № 21. – S. 2–9.

10. Положення про курси комп'ютерної грамотності для соціально незахищених верств населення КУ ЦБС для дорослих м. Маріуполь // КУ ЦБС для дорослих м. Маріуполя. – Маріуполь, 2017. – 2 арк. ; Polozhennia pro kursy kompiuternoї hramotnosti dlia sotsialno nezakhyschenykh verstv naselennia KU TsBS dlia doroslykh m. Mariupol // KU TsBS dlia doroslykh m. Mariupolia. – Mariupol, 2017. – 2 ark..

11. Публічні бібліотеки як місце доступу громадян до інформаційних технологій та Інтернету: матеріали дослідження / Українська бібліотечна асоціація. ; авт.-упоряд. В. С. Пашкова, І. О. Шевченко, Я. О. Хіміч. – Київ : Міленіум, 2008. – 127 с. ; Publichni

biblioteku yak mistse dostupu hromadian do informatsiinykh tekhnolohii ta Internetu: materialy doslidzhennia / Ukrainska bibliotekna asotsiatsiia. ; avt.-uporiad. V. S. I. O. Shevchenko, Ya O. Khimich. – Kyiv : Milenium, 2008. – 127 s.

12. Ратникова Е. И. Библиотека будущего: перспективные модели развития / Е. И. Ратникова // Библиотечное дело – XXI век : науч.-практ. сб. – Москва : РГБ, 2011. – Вып. 2 (22). – С. 38 – 52. ; Ratnikova Ye. I. Biblioteka budushchego: perspektivnye modeli razvitiya / Ye. I. Ratnikova // Biblioteknoe delo – KhKhI vek : nauch.-prakt. sb. – Moskva : RGB, 2011. – Vyp. 2 (22). – S. 38 – 52.

13. Філіпова Л. Питання змісту бібліотечних Web-сайтів в Інтернеті / Л. Філіпова // Бібліотечна планета. – 2001. – № 3. – С. 12-15. ; Filipova L. Pytannia zmistu biblioteknykh Web-saitiv v Interneti / L. Filipova // Bibliotekna planeta. – 2001. – № 3. – S. 12-15.

14. Чачко А. Комунікативістика в системі гуманістичного розвитку сучасної бібліотеки / А. Чачко // Вісник Книжкової палати. – 2004.– № 1.– С. 30– 32. ; Chachko A. Komunikatyvistyka v systemi humanistychnoho rozvytku suchasnoi biblioteku / A. Chachko // Visnyk Knyzhkovoï palaty. – 2004.– № 1.– S. 30– 32.

Стаття надійшла до редакції 05.05.2020

**E. Manyakina,
V. Naumenko**

**ORGANIZATION OF COMMUNICATIVE EVENTS IN PUBLIC
LIBRARIES OF UKRAINE (ON THE EXAMPLE OF CMB NAMED AFTER
V.G.KOROLENKO)**

The publication defines the role of public libraries in modern information space. Noted that modern libraries need a model of governance that would provide the opportunity to meet the information needs of consumers. The fulfilment of these conditions will not only solve the problem of the reform of the library but also create a basis for the development and implementation of systemic innovations in library institutions of the country. A comprehensive study of outreach activities in public libraries of Ukraine becomes in modern conditions is important and necessary, because it affects the search for new forms and methods that will identify the most promising measures that would meet the new needs and requirements.

The communicative event is the leading direction of the modern library and is perceived as an important component of their social and cultural activities. The organization and carrying out communication activities in the library is an effective tool for overcoming communication problems and aimed at the establishment and the establishment of communication links between the "librarian - user", "user - information", "user - user", with the aim to developing means of internal and external information relations; the formation instituting and application not instituting channels of interpersonal communication and knowledge sharing.

The peculiarities of organization of communicative activities as public libraries, in particular on the example of Central city. V. G. Korolenko, doctor of Mariupol in the conditions of reforming librarianship. Stressed that the Central city. V. G. Korolenko is a modern informational, recreational centre for the local community, as well as a methodological centre for all libraries of the city. Considered the basis of the types of communicative activities in Central city. V. G. Korolenko based on analytical materials and the official website of the library, namely the opening of the city Museum of literature, the Internet centre, the Point of the European information, club activities of interest for various category and the population of miles. Noted that along with the

official site in a network the Internet the library staff to inform users actively use social networking and Internet blog. This type of communication allows you to establish informal contact with users and promote libraries as information, cultural, educational, recreational, public agencies in providing required information to various segments of the the population. Outlined perspective directions of development of communicative vectors in library-information activities on the principle of users ' information needs in the information society.

Key words: *public library, user, communicative activities, communicative events, latest technologies, electronic resources, social networks.*

УДК 821.161.2-1-91

**Т. М. Нікольченко,
М. В. Нікольченко**

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПІСЕННІСТЬ БУРЕМНИХ РОКІВ (ПІСНІ ПОЛОНУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ)

У статті висвітлюється відображення складних процесів народної творчості у часи Другої світової війни, зокрема невольничої поезії. У часи воєнних лихоліть активізується творення народної поезії, що викликане потребою відгукнутися на події, зафіксувати їх, перш за все, в пам'яті. Ці пісенні відгуки на події відбуваються на матеріалі «старих» зразків поезії, які вже знані. А «новотвори» використовуються учасниками подій і насичуються новими реаліями. Такою і є народна пісенність періоду фашистської неволі у період Другої світової війни. На великому фактичному матеріалі простежується генеза поезії неволі досліджуваного періоду, доводиться, що генетично невольничча поезія Другої світової війни пов'язана з плачами невольників і сягає своїм корінням у багатостраждальну історію України. Ці мотиви звучать ще в старих козацьких думах, у яких голосіння поступово перетворюється на ліричну пісню. А в роки воєнних лихоліть ХХ століття ці пісні актуалізувалися і зазвучали по-сучасному.

У статті аналізуються записи пісень, які відбивають горе молодих дівчат, вивезених на примусові роботи до Німеччини, страждання матерів, які втрачають своїх дітей. Більшість аналізованих творів зберігаються у фондах ІМФЕ України, а також у власних записах авторів статті.

Ключові слова: *Народна творчість, пісенні новотвори, німецько-фашистська окупація, неволя, полонянки, народна пісенність, думи, пісні неволі, пісенні переробки, пісні-плачі, контамінації.*

DOI 10.34079/2226-2830-2020-10-19-62-74

Друга світова війна стала найскладнішим випробуванням не лише у долі українського народу, але й усього людства. «Україна була одним із головних театрів Другої світової війни. Її вогняний руйнівний-смертоносний вал двічі прокотився по всій території України, заторкнув так чи інакше долю кожної її людини. Глибокий драматизм і доленосність подій того часу настільки щільно вплелися в життя, думи, настрої українського народу, що не могли вони не перелитися і в його слово» [11, с.